

ของคนพิการ" คนปกติโปรด...สำนึก

นำเสนอเมื่อ : 9 พ.ค. 2552

ของคนพิการ" คนปกติโปรด...สำนึก

❑ คงไม่มีใครอยากเกิดหรือประสบเหตุจนทำให้กลายเป็น "คนพิการ" สาเหตุสำคัญไม่ได้อยู่ที่ "รูปลักษณ์ภายนอก" ที่แตกต่าง แต่เพราะ "พวกเขา" มีอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตมากกว่าคนปกติ

ยิ่งใน "สังคม" ที่ "ภาครัฐ" ยังจัดสวัสดิการให้คนพิการไม่เต็มที่ "ภาคเอกชน" ยังเพิกเฉยต่อการอำนวยความสะดวกให้

แม้ประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการหลายฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.250 ที่เพิ่งประกาศใช้, พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.234 เป็นต้น ซึ่งทุกฉบับล้วนแล้วแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้พิการให้ทัดเทียมกับบุคคลปกติ แต่ในทางปฏิบัติกลับมี "สิ่งอำนวยความสะดวก" ที่ไม่เอื้อต่อการใช้ชีวิต

ตัวอย่างง่ายๆ คือ "ห้องน้ำ"

สิ่งที่จำเป็นที่สุดก็ว่าได้

ขนาดคนปกติถึงเวลา "ฉุฉฉ" ยังแทบจะ "รอ" ไม่ไหว แล้วนับประสาอะไรกับ "ผู้ที่ร่างกายไม่สมบูรณ์"

เรื่อง "ความไม่พร้อมใช้" ของห้องน้ำผู้พิการ "ยุ้ย" นางสาวคันธรส ชำนาญกิจ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล วัย 33 ปี ประสบเหตุมาตั้งแต่ เล่าถึงวินาทีนั้นว่า "เกือบแย่" เพราะปวดท้อง แต่ห้องน้ำผู้พิการที่ทางสรรพสินค้าชื่อดังแห่งหนึ่งย่านบางแค กลับมีคนใช้บริการนานมาก เมื่อคนข้างในทำธุระเสร็จ ก็พบว่าเป็นผู้หญิงคนธรรมดา

สำหรับคันธรสนั้นเธอไม่ได้พิการแต่กำเนิด แต่ช่วงที่เธอเรียนมหาวิทยาลัย แพทย์ตรวจพบซิสต์ที่ไขสันหลัง ซึ่งผลกระทบคือ ช่วงราวนมไหลไปจนถึงเท้าจะ "ไม่มีความรู้สึก" จากที่เคยเป็นสาวรักการเดินทาง รักการท่องเที่ยว คันธรสกลายเป็นคนที่ "ไปไหนไม่ได้"

คันธรสเล่าต่อถึงกรณีห้องน้ำคนพิการของห้างสรรพสินค้าแห่งนั้นว่า จากการสอบถาม แม่บ้านบอกว่า หลายครั้งที่คนมาเดินทางใช้ห้องน้ำคนพิการเป็น "ห้องลงชุด"

"แม่บ้านมาบอกดิฉันเองเลยว่า เห็นมากับตาหลายครั้งแล้ว ลูกค้าชอบเข้ามาลงชุด แต่งหน้า คนพิการจริงๆ มาที่ใดต้องรอนานเหลือเกิน เพราะห้องน้ำคนพิการสวนมากจะกว้าง และเมื่อไม่ค่อยมีคนใช้ ก็จะสะอาด จะลงชุดแต่งหน้า ก็ไม่ต้องกังวลว่าจะมีคนใช้ห้องน้ำต่อ"

นอกจากกรณีห้องน้ำกลายเป็นห้องลงชุดแล้ว ยังมีกรณีที่ห้องน้ำถูกล็อคไว้เฉยๆ ด้วย ซึ่งเรื่องนี้สาวยุ้ยบอกว่า บางแห่งใช้วิธีล็อคประตู บางแห่งปิดตายต้องวิ่งวนหากุญแจกันใหญ่โต เมื่อสอบถามผู้ดูแลบอกว่าต้องล็อคเพราะวัยรุ่นบางคนคะนองใช้ห้องน้ำคนพิการเป็น "ม่านรูด"

เมื่อถามถึง "ย่าน" ของห้างสรรพสินค้าที่มักมีปัญหาเรื่องห้องน้ำคนพิการ คันธรส บอกว่า ส่วนใหญ่จะเป็นห้างสรรพสินค้าในแถบชานเมือง ซึ่งการดูแลการจัดการให้บริการคนพิการยังน้อยมาก แต่สำหรับห้างดังใจกลางเมือง ยอมรับว่าห้องน้ำคนพิการสามารถเอื้อประโยชน์ให้คนพิการจริงๆ

ไม่เพียงแต่ห้างสรรพสินค้าเท่านั้น ที่คันธรสประสบกับปัญหาห้องน้ำ แต่ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งย่านสุขุมวิท ก็มีปัญหาดูเหมือนกัน แต่เป็นปัญหาลักษณะห้องน้ำสกปรก

"วันหนึ่งดิฉันไปหาหมอที่โรงพยาบาลเอกชนชื่อดัง โฆษกโครกสกปรกมาก มีรอยเท้า เราเลยรู้ว่าเขานั่งยองๆ ซึ่งถ้าเป็นคนปกติคุณอาจสามารถนั่งยองๆ ขึ้นเหยียบทับซ้ำได้ แต่กับคนพิการเรามีทางเลือกแค่ 2 ทาง คือ นั่งทับ (รอยเท้า) หรือไม่ใช้"

คันธรสบอกต่ออีกว่า เรื่องห้องน้ำเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับผู้พิการ เวลาออกไปข้างนอก เช่น ห้างสรรพสินค้าจะหาห้องน้ำลำบากมาก ไปถึงที่ต้องดูก่อนเลยว่า ห้องน้ำเป็นยังงัย มีห้องน้ำคนพิการแยกหรือไม่ เพราะถ้าเกิดต้องการจะเข้าขึ้นมาแล้วไม่รู้ตำแหน่ง จะยิ่งวุ่นวายกันไปใหญ่

กระนั้น สาวคนนี้ก็ไม่ได้ต้องการให้ทุกหน่วยงานต้องสร้างห้องน้ำเพื่อคนพิการขึ้นมาโดยเฉพาะ เพียงแต่ห้องน้ำธรรมดา ไม่ต้องแยกคนปกติคนพิการก็ได้ เพียงแค่สร้างให้กว้างขึ้นสัก 5 ซม. รถเข็นวีลแชร์ก็เข้าไปได้แล้ว เพราะคนพิการสวนมากจะมีปัญหาเรื่องการย่ำตัว

นี่เป็นเพียงตัวอย่างปัญหาเล็กๆ ที่ไม่เล็กของเหล่าคนพิการ ยังไม่นับรวมถึงการคมนาคม ไม่ว่าจะเป็นรถไฟฟ้า รถไฟฟ้าใต้ดิน ที่ไม่เอื้ออำนวยการเดินทางของคนพิการ มีเพียงบางสถานีเท่านั้นที่มีลิฟต์สำหรับผู้พิการ รถเมล์ที่มีทางลาดสำหรับคนพิการน้อยราย

"การให้ความช่วยเหลือคนพิการของคนไทยกับคนญี่ปุ่นแตกต่างกันคนละชั่ว คนญี่ปุ่นมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการ เพื่อให้คนพิการทำงานได้ มีรายได้ ใช้จ่ายได้ ไม่เป็นการ差別ประเทศไทยมองคนพิการเป็นเรื่องการสงเคราะห์ ซึ่งคนพิการไม่อยากจะมาสงสาร บางคนบอกว่า อย่าเข้าห้องน้ำคนพิการเลยเพราะสงสาร ซึ่งไม่ใช่ความคิดที่ถูกต้อง ต้องคิดว่าไม่ควรเข้าห้องน้ำคนพิการ เพื่อให้ห้องน้ำคนพิการพร้อมใช้ได้ทุกเมื่อมากกว่า"

ก่อนเข้าห้องน้ำคนพิการครั้งหน้า คิดถึง "ใจ" เข้าง้าง

"ยุ้ย" นางสาวคันธรส ชำนาญกิจ นักวิชาการคอมพิวเตอร์